

Prøvevejledning

Grønlandsk

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Uddannelsesstyrelsen
Juni 2020

Indhold

Indledning	2
Generelt om prøverne	2
Færdighedsprøven	2
Vurdering	3
Hjælpemidler	3
Skriftlig prøve	3
Opgavesæt	3
Samtalerunden	4
Vurdering	4
Vurderingskriterier	4
Anvendelse af computer	6
Hjælpemidler	6
Mundtlig prøve	7
Tekstopgivelser	8
Prøveoplæg	9
Prøvens gennemførelse	10
Elevens notater	10
Fremlæggelsen, samtalen og vurderingen under prøven	10
Bedømmelse	11
Kriterier til bedømmelse	11
Bilag 1: Vurderingsskema til skriftlig fremstilling	14
Bilag 2: Vurderingsskema til mundtlig prøve	15
Bilag 3: Vejledende karakterbeskrivelse i skriftlig fremstilling	16
Bilag 4: Vejledende karakterbeskrivelse i mundtlig prøve	17

Indledning

Undervisningen i faget grønlandsk i folkeskolen er ifølge Hjemmestyrets bekendtgørelse om trinformål, fagformål og læringsmål opdelt i følgende kategorier:

- Kommunikation
- Indhentning af information
- Kultur og levevilkår
- Systematisk sprogarbejde og sprogtilegnelse

Disse kategorier indgår i de skriftlige og mundtlige prøver. Under prøven vurderes elevernes viden og færdigheder i forhold til disse kategorier.

Generelt om prøverne

Ved afslutningen af 10. klasse afholdes skriftlige og mundtlige prøver.

Der er to skriftlige prøver, hvoraf den ene er en færdighedsprøve og den anden en skriftlig fremstilling. Disse prøver er obligatoriske for alle elever. Uddannelsesstyrelsen udtrækker de skoler, som skal afholde mundtlige prøver. Disse skoler orienteres om de kommende prøver i november måned.

Hvis den mundtlige prøve i faget grønlandsk ikke er udtrykt på skolen, kan eleven selv vælge at gå op til prøven.

Færdighedsprøven og den skriftlige prøve aflægges i april eller i maj måned. De mundtlige prøver afholdes enten i maj eller i juni måned.

Færdighedsprøven

Færdighedsprøven varer i en time.

Opgaverne i færdighedsprøven er standardiserede og genbruges hvert år. I et år kan 10% af opgaverne udskiftes. Opgaverne har ofte multiple choice-form, dvs. at en ud af fire mulige svar er rigtigt.

Følgende læringsmål danner grundlaget for denne prøve:

- indhente information fra informationskilder.
- kan bruge ordbogens opslagsdel og indholdsdel.
- kan bruge varierede læsestrategier, såsom oversigtlæsning, punktlæsning og nærlæsning efter formålet.
- har kendskab til hovedtrækkene i det grønlandske sprogs struktur, navneordene og verberne, stedordene, forholdsendelserne, pegeordene, adverbierne, partiklerne, tilhængene til navne ord og verber samt sætningens og sætningsleddenes opbygning.

Der er forskellige opgavetyper: verberne, verbernes endelser, navneordene og deres endelser, tilhæng, biord, retskrivning, syntaks, ordforståelse, f. eks. synonymer, læseforståelse mv. Se demoopgaver her:

www.iserasuaat.gl

Vurdering

Færdighedsprøverne bedømmes af elevens lærer samt en censor, som er beskikket af Styrelsen. Hvert år afholdes et forcenurmøde, hvorefter rettevejledning og en omsætningstabel bliver udsendt. Der afgives point efter antallet af rigtige besvarelser ud af 90-100 opgaver.

Hjælpe midler

Under færdighedsprøven er det tilladt at bruge ordbøger, opslagsbøger samt Killiffilersuutit.¹

Skriftlig prøve

Den skriftlige prøve varer i 4 timer, hvoraf højst 1 time benyttes til samtalerunden og mindst 3 timer til den individuelle skriftlige besvarelse. Derudover medgår 15 minutter til at komme fra gruppe-lokalet til prøvelokalet.

Den skriftlige opgavesæt består af fire eller fem delopgaver, hvoraf den ene skal besvares af eleven.

Følgende læringsmål danner grundlaget for den skriftlige prøve, eleverne:

- skal kunne skrive sammenhængende, sikkert og varieret om fantasi, følelser, tanker, erfaringer og viden i en veldisponeret form, der passer til situationen,
- skal kunne skrive direkte til en defineret modtager,
- skal kunne vælge den fiktive eller ikke-fiktive genre, der passer bedst til skriveformålet,
- skal kunne skrive refererende, beskrivende, berettende, kommenterende, argumenterende og reflekterende,
- skal kunne styre skriveprocessen selvstændigt fra ide til færdig tekst,
- skal have viden om mundtligt og skriftligt arbejde.

Ud fra læringsmålene prøves eleverne i at kunne skrive **sammenhængende**, herunder færdighed i at skrive i en form, der passer til situationen, elevernes færdighed i at skrive til en defineret **modtager**, elevernes færdighed i at skrive om følelser, tanker, erfaringer og viden i en form, der **passer** til situationen, elevernes færdigheder i at skrive i en genre, der passer til situationen, samt elevernes færdighed i at skrive i at kunne skrive i forskellige teksttyper, såsom refererende, forklarende, argumenterende samt reflekterende tekster.

Opgavesæt

Opgavesættet består af enten fire eller fem delopgaver. Opgaveformuleringerne er både på grønlandsk og dansk.

Eleven arbejder ud fra en opgaveformulering:

- Afsenderrollen kan være tydeliggjort, f. eks. *AG ønsker at høre de unges mening.*
- En opgave med tekst eller illustration, som danner grundlaget for den skriftlig prøve.
- Man kan tydeliggøre læserne eller modtagerne *Skriv en reflekterende indlæg i AG, eller skriv til....*

Der kan ind i mellem sættes en ramme for opgavebesvarelsen med genrekrav, f.eks. en beretning, debatindlæg, fortælling, dagbog, klumme eller lignende. Inden for denne ramme kan der være krav om forskellige verbale handlinger, såsom *forklar, kom med et eksempel, tag stilling til, begrund din mening* eller lignende.

¹ Killiffilersuutit, Oqaasileriffik 2004.

Nogle opgaver stiller ikke krav til at skrive i en bestemt genre, men kan stille direkte spørgsmål til en tekst eller illustration, f. eks. *Beskriv hovedpersonen i fortællingen, sammenlign forholdene til situationen i dag / forhold dig til...* Se eksempler på opgavesæt på Sharepoint.

Samtalerunden

Forud for prøven inddeles eleverne i samtalegrupper på tre eller fire elever.

Da man ikke kan nærlæse alle opgaveteksterne under samtalerunden er det vigtigt at prioritere. Indholdet i samtalen kan være:

- Fælles læsning af opgaveformuleringen.
- Overskrifter til delopgaver, emner og illustrationer.
- Drøfte opgaveformuleringerne, så kravene bliver tydelige.
- Drøftelse af genrekendetegn.
- Brainstorm og noter, hvad indholdet i opgaven kunne være.
- Inden for opgaveformuleringen kunne man drøfte og notere de gængse begreber.

Elevernes navne noteres i kladden. Når samtalerunden er færdigt indsamler den tilsynsførende opgavesættene samt notaterne og medbringer dem til prøvelokalet.

Vurdering

Der er to bedømmere: elevens lærer i grønlandsk og en censor udpeget af Uddannelsesstyrelsen. Censor og lærer foretager bedømmelsen hver for sig. Censor foretager den første bedømmelse og sender elevbesvarelsenerne tilbage til skolen, hvorefter læreren bedømmer elevbesvarelsenerne. Det er kun elevens afleverede besvarelse, som bedømmes og ikke kladden. I særlige tilfælde kan kladderne medsendes, men skolen skal have en tilladelse fra Uddannelsesstyrelsen.

Hvis de afgivne karakterer afviger med 2 karakterer, vælges den karakter som ligger midt imellem. Hvis forskellen er 3 karakterer eller mere, gives karakteren efter forhandling mellem lærer og censor. Skolens leder skal forestå forhandlingen. Censor benytter sig af sine bedømmelsesnotater til karakterfastsættelsen.

Efter afholdelse af prøven foretager Uddannelsesstyrelsen en vurdering, og hvis der er afvigelser, sender Styrelsen en rettevejledning.

Vurderingskriterier

Ved vurderingen tager man udgangspunkt i læringsmålene. Elevens besvarelse bedømmes ud fra en helhedsvurdering. Man bedømmer de enkelte elementer i besvarelsen, hvorefter der afgives karakter for elevens besvarelse ud fra en helhedsvurdering. Man bedømmer de enkelte elementer, da et enkelt element i besvarelsen ikke kan trække elevens besvarelse ned. F. eks. kan besvarelsens indhold være god, men forkert tegnsætning kan resultere i lavere og utilsvarende karakter.

Vurderingskriterierne skal hver for sig holdes op imod kravene. Efter vægtning af hvert kriterium afgives en karakter. Vurderingskriterierne er:

- Besvarelsen af den stillede opgave
- Besvarelsens form og indhold
- Anvendelse af genrekarakteristika
- Disponering af stoffet

- Klart, tydeligt og varieret sprogbrug
- Retskrivning og tegnsætning

Besvarelsen af den stillede opgave

Afgørende for besvarelsens kvalitet er den helhed og sammenhæng, den enkelte elev har formået at skabe i besvarelsen ved at kombinere opgaveformuleringens krav med skriftlige færdigheder. En besvarelse, der kun besvarer dele af en opgaveformulering, kan ikke siges at være dækkende i forhold til opgavens krav.

Eleven skal være opmærksom på verbale handlinger, såsom *præsenter, kom med eksempler, sammenlign, forhold dig til* og lignende. Hvis der er to eller tre delopgaver, skal eleven besvare alle delopgaverne. Derudover skal eleven kunne tilpasse sproget til modtageren.

I helhedsvurderingen af besvarelsen vægter man også andre enkelte elementer, da en og enkelt element ikke kan benyttes til bedømmelsen.

Form og indhold

Bedømmelsen af elevens skriftlige prøver skal fastsættes på grundlag af helhedsvurdering, da eleverne prøves i at give en sikker og varieret beskrivelse i forhold til emne og de opstillede krav i opgaverne. I denne helhedsvurdering indgår besvarelsens form og indhold, hvor elevens skriftlige udtryksfærdighed i forhold til fantasi, følelser, tanker, erfaringer, viden, vurderinger og perspektiveringer også vægtes. Udtryksfærdigheden i forhold til disse skal være afpasset til opgavens formål, skrives sammenhængende og tilpasset til modtagerne.

I bedømmelsen skal korrekt retsskrivning eller manglende dato i et brev ikke gøre elevens besvarelse ringere, da bedømmelsen er en helhedsvurdering af besvarelsens form og indhold.

Genre

Man forsøger så vidt muligt at udforme forskellige opgaver, hvad enten der er fire eller fem delopgaver, og der stilles krav til en genre i de fleste delopgaver. Eleven kan anmodes om at skrive en fiktiv eller en ikke-fiktiv besvarelse.

Man forventer ikke, at eleverne skriver som erfarne forfattere eller mediejournalister. Her er det vigtigt, at eleven har viden om grundlæggende kendetegn ved genrerne. Hvis man skriver en artikel må man informere, hvis kravet er at skrive en opinionstekst, må man give udtryk for sine holdninger med argumenter. Hvis kravet er at skrive en reflekterende tekst, såsom dagbog eller brev, må man udforme sin besvarelse med de kendetegn som karakteriserer disse.

Det at skrive ud fra en bestemt genre er en del af besvarelsen. Man kan ikke vurdere besvarelsen alene ud fra genren, andre delelementer må også vægtes.

Disponering af stoffet

Det er vigtigt at eleven klart og tydeligt besvarer opgaveformuleringens fokus, har genrebevidsthed, viser genren han/hun benytter og tilpasser besvarelse til modtageren i sin skriftlige besvarelse. Men det er også vigtigt at forberede sig til skrivearbejdet fra ide til færdigt produkt.

Besvarelsen er god, når den er sammenhængende og har en rød tråd. Eleven kan forberedesig, således at han/hun kan skrive en sammenhængende besvarelse, f. eks. ved at lave notater, disposition og lignende.

Klart, tydeligt og varieret sprogbrug

Klart sprog har forskellige kendetegn. Eleven må kende forskel på det talte sprog og skriftsprog. Ordforråd inden for emnet, f. eks. beherskelse og anvendelse af et varieret sprogbrug inden for forurening, viser elevens færdighed i at anvende nærbeslægtede, men dog forskellige ord.

Her tænkes også på elevens opmærksomhed på den anvendte genre. Ligeledes tænkes der på elevens videregivelse af information i besvarelsen, elevens evne til at benytte sig af kendetegn for fortællegenren, hans argumentation for sine holdninger og lignende.

Eleven må også tilpasse sproget til modtageren. Hvis eleven skriver til en ukendt modtager, må sproget tilpasses til denne situation. Hans evne til at benytte ord og vendinger for at fastholde interessen hos modtageren og lignende er også vigtige elementer.

Til sproget hører også klare holdninger og meninger, sammenkobling af forskellige synspunkter, skabe tydelige overgange fra emne til et nyt emne og lignende.

Retskrivning og tegnsætning

Når eleverne har tilegnet sig et klart og tydeligt skriftsprog, kan de også anvende skriftsproget og tegnsætningen sikkert.

Anvendelse af usikkert skriftsprog bedømmes forskelligt. Besvarelser, hvor der anvendes mangelfuldt skriftsprog, kan være uforståelige. I andre tilfælde kan indholdet og formålet med besvarelsen være forståelige, selv om skriftsproget er usikkert. Enkelte tilfældige fejl har mindre betydning for bedømmelsen af besvarelsen.

Se vurderingsskema til den skriftlige opgave i bilag 1.

Anvendelse af computer

Eleverne kan benytte håndskrift eller computer ved deres skriftlige besvarelse. Ved anvendelse af computer kan eleven benytte Kukkuniat. Det er ikke tilladt at benytte internet.

Hjælpemidler

Ordbøger, notater fra samtalerunden og andre hjælpemidler kan benyttes.

Mundtlig prøve

Prøven består af forberedelse og fremlæggelse. Den kan gennemføres enten individuelt eller i grupper på højst 3 elever. Tidsrammen fastsættes af læreren og eleverne.

Til en individuel prøve:

- gives 20-40 minutter til forberedelsen
- og 20-40 minutter til fremlæggelsen

Til gruppeprøven:

- gives 40-60 minutter til forberedelsen
- og 20-40 minutter til fremlæggelsen

Prøveoplæggene udarbejdes i henhold til Bekendtgørelse nr. 3., 9. januar 2009, § 64, stk. 5:

- Der prøves i færdighed i mundtlig fremstilling og i arbejde med tekster og andre udtryksformer, analyse, perspektivering og vurdering af oplægget.

Prøveoplæggene skal vise følgende faglige niveauer: *redegørelse, analyse, perspektivering og vurdering.*

Perspektivering / vurdering: emnerne perspektiveres i forhold til andre, vurderes og der reflekteres

Analyse: besvarelsens enkelte elementer analyseres; enkeltelementerne sammenholdes, hvorefter budskabet fortolkes.

Redegørelse: Der redegøres for de vigtigste pointer i teksten. Under fremlæggelsen adskilles egne og andres meninger.

Prøveoplæggene udarbejdes af læreren. I præsentationen af prøveoplægget skal eleverne demonstrere såvel forståelse af hovedindholdet som dets væsentlige elementer. Baggrunden herfor er opgivelserne og undervisningens danskfaglige arbejde, som eleverne anvender som udgangspunkt for analyse og fortolkningsarbejde, og som grundlag for perspektiveringen. Prøveoplæggene skal leve op til læringsmålene, f. eks.:

- kan bruge talesproget sikkert, varieret og argumenterende i samtale, samarbejde og diskussion,
- kan lytte aktivt og forholde sig åbent, analytisk og vurderende til andres mundtlige fremstilling i samtale og dialog,
- ... kan fortolke, vurdere og perspektivere tekster og andre udtryksformer selvstændigt og sammen med andre på baggrund af analytiske iagttagelser
- ... kan gøre rede for genre, kommunikation, komposition, fortælleforhold, fremstillingsform, tema og motiv, sprog og stil samt meninger i tekster og andre udtryksformer.

Prøveoplæggene skal have sammenhæng med tekstopgivelserne.

Tekstopgivelser

Tekstopgivelserne skal repræsentere årets samlede arbejde i faget og skal omfatte 80-100 normale sider.

- En normal side indeholder 1300 tegn
- 30 verslinjer i digte svarer til en normal side.

Da man ikke kan medtage årets samlede arbejde, skal man opgive udvalgte tekster. Det er lærerens ansvar at sikre en sammenhæng mellem emner i tekstopgivelsen og prøveoplæggene, og censor skal påse dette. Da tekstopgivelserne danner grundlaget for prøveoplæggene, skal eleverne ifølge loven inddrages i udarbejdelsen af tekstopgivelserne.

Tekstopgivelserne udleveres til eleverne. Skolens leder er ansvarlig for tekstopgivelserne og godkender dem med sin underskrift. Tekstopgivelsen sendes til Uddannelsesstyrelsen samt til censor senest 1. maj.

Det vil være en fordel, hvis skolens leder gennemgår tekstopgivelserne sammen med en erfaren lærer i faget grønlandsk inden underskrivelsen, så mangler og fejl kan rettes i god tid.

Tekstopgivelserne skal indeholde forfatterens navn, bogens titel, udgivelsesår, forlag og hvis materialet er hentet fra internettet, medtages adressen, hvorfra materialet er hentet.

Tekstopgivelserne skal være varierede og alsidige, som i den efterfølgende oversigt:

Nyere prosa	Poesi	Sagprosa	Andre udtryksformer og drama	Større værker
- fiktive fortællinger - eventyr - kortprosa - tegneserier - fortællinger, f. eks. - erindringsbøger - dagbøger - kortprosa - manuskripter - fiktive fortællinger - gyserfortællinger	digte	- aviser, tidsskrifter med forskellige indhold: - debatindlæg, - kronikindlæg - kommentarer - læserbreve - nyheder - artikler Andre: - hjemmesider - voxpop - reklamer - pressefoto	- skuespil - billeder - radiomontager - skuespil - musikvideo - reklame - kort- og novelle film, - computerspil - kunstværker - malerier - collage - nyheder - dokumentarer - informationsudsendelser - debatindlæg og lignende	- en større værk, roman eller erindringsbog - Antologi: - digte eller enkelt fortællinger udgivet samlet - digte udgivet ifm. CD eller LP - film

Selv om *Andre udtryksformer* samt *Tre større værker* ikke indgår i de 80-100 normale sider, skal de medtages i opgivelserne.

Formålet med at tekstopgivelserne skal være varieret og alsidige er, at man i undervisningen skal vægte forskellige genre ens. F. eks. skal man ikke kun opgive eventyrer under *Nyere prosa* eller alene opgive historiske bøger under *sagprosa*.

Under *Nyere prosa* udelukker man ikke ældre romaner eller eventyrer, men det er vigtigt at relatere indholdet af dem til elevernes hverdag. Opgivelser af digte har færre sider i forhold til andre typer opgivelser.

Sagprosa indeholder avisindlæg og tidsskrifter, men indholdet kan også være hjemmesider eller historiske tekster.

Andre udtryksformer omfatter fotos, kortfilm eller lignende, som skal opgives uden at indgå i antal normale sider på 80-100. Hvis man har behandlet trykte manuskripter i undervisningen, kan de indgå i de normale sider for tekstopgivelserne.

Tre større værker skal medtages. En af disse værker må være skrevet af en grønlandsk forfatter. Antologier kan omfatte udgivne digte eller kortnoveller fra en eller flere forfattere, digte eller fortællinger med samme overordnet tema, forskellige værker i en bestemt periode eller lignende. Til større værker hører digte som udgives i forbindelse med en CD eller en LP. Hvis man medtager spillefilm under større værker, skal de være grundig gennemgået. Oversatte udenlandske værker eller radiomontager indgår i denne kategori.

Prøveoplæg

Prøveoplæggene, som ikke skal være behandlet i undervisningen, udarbejdes af læreren. Prøveoplæggene skal have en sammenhæng med de emner som opgives og skal være alsidige. Et prøveoplæg må kun trækkes to gange. En elev eller en gruppe skal have minimum fire prøveoplæg at vælge imellem. Dette gælder også for den sidste elev eller gruppe. Alle prøveoplæg, også dem som genbruges, må have et nummer og skal være i uigennemsigtige sedler.

Man skal være opmærksom på flere forhold ved prøveoplæggene: de skal relatere sig til læringmålene, de skal hverken være for lette eller for svære.

Man skal også være opmærksom på elevernes forudsætninger, f. eks. deres alder, identitet og kulturelle baggrund, sprog, deres faglige niveau og omfang:

- Når det gælder elevernes alder, identitet og kulturelle baggrund skal emnerne i oplæggene have nær relation og relevans til elevenes hverdag. Emnerne skal også kunne genkendes af eleverne. Det er ikke tilrådeligt at benytte genrer og emner som prøveoplæg, som eleverne ikke har forudsætninger for at leve sig ind i eller når de ikke er behandlet i undervisningen, f. eks. kan man ikke benytte en kronik, hvis denne genre ikke er behandlet i undervisningen.
- Ord og begreber i prøveoplæg, og som eleverne ikke benytter i deres hverdag og som ikke findes i ordbøger, kan benyttes, hvis det ikke forhindrer forståelse af en tekst. Sådanne ord kan understreges og forklares i en fodnote. De kan være ord fra en reklame eller er et fremmedord. De kan også være gamle ord i ældre romaner og eventyrer, og som ikke længere benyttes af eleverne og heller ikke findes i en ordbog.
- Når det gælder oplægget faglige niveau, må man inddrage alle tre faglige niveauer i oplægget, så alle elevgrupper bliver tilgodeset:
 - Det skal kunne redegøres af alle eleverne, alle elever har en mulighed for at kunne sige noget om teksten.

- Det skal kunne analyseres. Elever, som kan læse mellem linjerne får en mulighed for at fortolke teksten og drage konklusioner heraf.
- Emner i oplægget vil kunne sammenlignes, f. eks. til emner man har behandlet, til elevernes hverdag, til globale begivenheder eller lignende.
- Et prøveoplæg skal have en passende længde. Under forberedelsen skal eleven kunne læse oplægget igennem flere gange og lave en huskeliste. Hvis oplægget ikke er en tekst, men en visuel oplæg, skal eleven have mulighed for at se dette oplæg flere gange. Dette gælder også auditive oplæg.

Prøvens gennemførelse

Prøvetiden organiseres ved individuelle prøver og gruppeprøver:

- Forberedelsen
- Fremlæggelsen
- Votering og karaktergivning

Man må udnytte tiden bedst muligt. Hvis elever og lærer er blevet enige om, at prøvetiden for en individuel prøve skal være 20 minutter, må man votere og give karakter inden for denne tid.

Forberedelseslokalet og prøvelokalet

Man kan organisere prøven med to lokaler til forberedelse og et lokale til fremlæggelse.

Der skal være et ur, blyant og godkendte ordbøger som eleverne har benyttet i undervisningen i forberedelseslokalet, notatpapirer til brug under fremlæggelsen.

I prøvelokalet trækker eleverne et prøveoplæg, hvor lærer og censor er til stede. Prøveoplæggene skal ikke være gennemsigtige. Hvis prøven fortsætter næste dag, gemmes oplæggene i et aflåst lokale eller hos skolens leder.

Eleverne opbevarer deres tasker, tøj og en slukket mobiltelefon i prøvelokalet. Eleven kan anvende sine notater, men må kun medbringe notater under forberedelsen til sin fremlæggelse.

Elevers notater

Notater er optegnelser udarbejdet af eleven selv i forbindelse med undervisningen eller lektiearbejdet.

Notater er ikke kompendier om genre eller et forfatterskab, eller analysemodeller fra en bog eller kopier af noget lignende.

Fremlæggelsen, samtalen og vurderingen under prøven

Prøven foregår på grønlandsk. Lærer og censor aftaler indbyrdes, hvornår og i hvor stort omfang censor kan deltage i samtalen.

Lærer og censor tager notater til bedømmelsen. Eleverne må ikke overvære vurderingsamtalen. Eleverne bedømmes individuelt, også ved gruppeprøven. Karaktergivningen foregår individuelt i prøvelokalet. Dette gælder også ved gruppeprøverne.

Inden gruppeprøven orienteres eleverne om fremgangsmåden under prøven. Alle elever fremlægger deres del, for at de enkelte elever kan vise deres færdigheder. Arbejdet fordeles mellem eleverne, f. eks. indledningen, fremlæggelsen og afsluttende bemærkninger. Eleverne kan fordele sig efter deres faglige styrker.

Hvis der er uenighed under voteringen, skal skolens leder inddrages. Denne votering foregår mellem to fremlæggelser. Hvis censor er uenig i forhold ved prøveforløbet, sender han en indberetning til Uddannelsesstyrelsen gennem skolens leder. Lærer og skolens leder får en kopi af denne indberetning.

Bedømmelse

Elevernes præstationer under den mundtlige prøve bedømmes af lærer og censor. Uddannelsesstyrelsen kan beskikke censorer. Hvis Styrelsen ikke beskikker en censor, skal skolen selv udpege en egnet censor, som gerne må komme udefra. Skolens leder skal sikre, at vedkommende har faglige kvalifikationer til at kunne være censor ved en afsluttende prøve.

Censor påser, at prøven gennemføres efter gældende regler og om eleverne bedømmes ens og retfærdigt. Hvis prøvereglementet afviges på væsentlige områder, indsender censor en indberetning til Uddannelsesstyrelsen med en kopi til den prøveafholdende skole. Styrelsen kan afkræve en forklaring fra censor om prøveforløbet.

Efter prøveafholdelsen laver lærer og censor en evaluering herom. Det er ønskeligt, at skolens leder deltager i denne evaluering, da evalueringen er en status med ønsker om forbedringer for fremtiden.

Denne evaluering kan omfatte elevernes viden og færdigheder i forhold til læringsmålene, om tekststopgivelserne har relevans til prøveoplæggene, elevernes forventninger til prøven, hvad som lykkes og mislykkes under prøveforløbet og lignende.

Kriterier til bedømmelse

Kravene i bekendtgørelsen har baggrund i læringsmålene. Eleven prøves i hans/hendes evne til at forklare, evne til analysere, perspektivere og vurdere samt anvende sikker og alsidig sprogbrug, hans/hendes evne til at argumentere for sine holdninger, evne til at disponere fremlæggelsen og endelig evne til at deltage i samtalen.

Ligesom i den skriftlige prøve skal man bedømme elevens fremlæggelse ud fra en helhedsvurdering. I denne helhedsvurdering bedømmer man først enkelte elementer og dele, hvorefter man foretager den endelige helhedsvurdering, se evalueringsarket i bilag 2.

- Forståelse og forklaring af prøveoplæggets indhold
- Analyse og fortolkning
- Argumenteret perspektivering og vurdering
- Klart og tydeligt sprog
- Disposition
- Evne til at føre en samtale

Vurderingskriterierne skal hver for sig ses i forhold til prøvekravene. De skal vægtes ens før fastlæggelse af den endelige karakter. Hensigten med dette er, at et enkelt delelement ikke skal forringe elevens fremlæggelse, og få en lavere karakter, selv om fremlæggelsen er god på andre områder.

Der gives karakter af den enkelte elevs fremlæggelse og man må ikke give karakter ved at sammenligne eleverne.

Forståelse og fortolkning af prøveoplægget

Elevernes evne til at fremlægge deres faglige forståelse er centralt. Prøven er en samtale, hvor eleverne fremlægger deres forståelse af prøveoplægget over for lærer og censor.

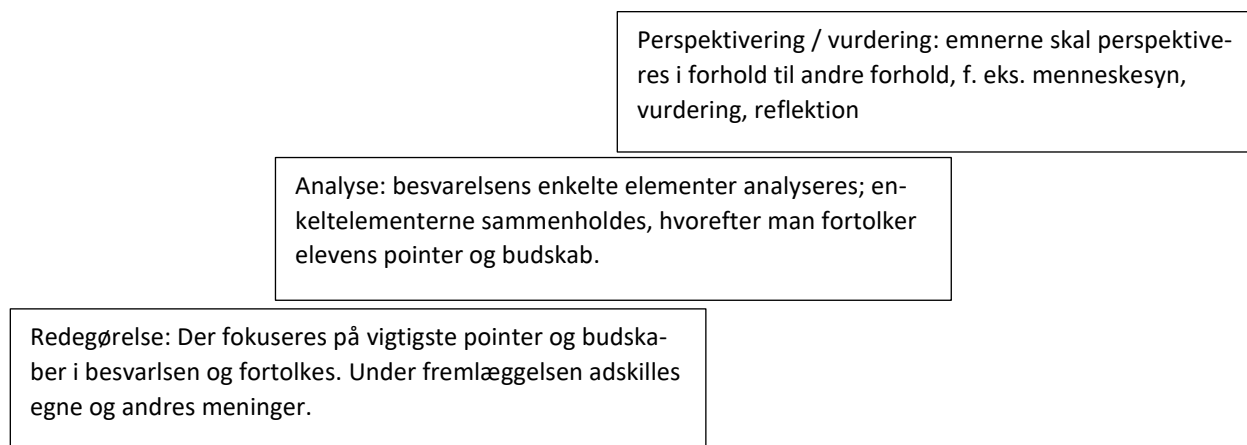
Under fremlæggelsen skal eleverne gøre rede for det centrale indhold i oplægget. Det er vigtigt, at eleven kan gøre rede for oplægget med fagets egne termer og med varieret sprogbrug, foretage analyse, argumentation, samt gøre rede for sin holdning og evne til at drage konklusioner.

Analyse og fortolkning

I præsentationen af prøveoplægget viser eleven sin forståelse af hovedindholdet og dets væsentlige elementer. Baggrunden er opgivelserne og undervisningens grønlandskfaglige arbejde, som eleverne anvender som udgangspunkt for analyse- og fortolkningsarbejdet og perspektivering.

Inden for analyse kan eleven have tilegnet sig begreber til personadfærd i fortællinger, til analyse af omgivelser, billeder, farver i reklamer eller tegneserier, tegneteknikker etc. Inden for medier kunne det være analyseteknikker i forhold til forfatterens formål med artiklen, påvirkning af læserne mv. Andre vigtige begreber kan dreje sig om sammenligninger, visualiseringer, symboler, positive og negative ord og begreber etc.

Analyse er som det midterste felt i de faglige niveauer:

Man skal være opmærksom på, at eleverne under deres fremlæggelse ikke springer analyse over og bare gå videre til perspektivering. Man skal også medtage elevens evne til analyse under samtalen.

Perspektivering og vurdering

Under analysen af oplægget kan eleven have fundet frem til forskellige sagsforhold, f. eks. hændelser, fortællerteknikker, forfattere, forfatterens pointer mv. Eleven skal kunne relatere disse sagsforhold til sin egen hverdag, til globale forhold, samfundsforhold, sociale forhold, til andre værker, til egen viden mv.

Det er vigtigt at argumentere under perspektiveringen. En elev, som ud fra sin analyse klarer at argumentere sin perspektivering til andre emner er en selvstændig og sikker elev.

Hvis tekstopgivelserne har sammenhæng med prøveoplæggene, har eleven mulighed for at relatere emnet i prøveoplægget til de emner de har behandlet.

Ved vurderingen må man medtage elevens evne til at tage stilling. Eleven kan have en holdning til prøveoplæggets indhold, den anvendte genre, fortælleteknik, personadfærd, eller oplæggets form. Eleven må argumentere for sin holdning, som lærer og censor må medtage under deres vurdering.

Klart og tydeligt sprog

Eleven skal vise sin evne til at benytte sproget sikkert og varieret under sin fremlæggelse. Selvom ordene varierer og er forskellige, kan deres meninger være beslægtede.

Afhængig af det prøveoplæg, man har trukket, må man tilpasse sit sprogbrug, brug af begreber, da disse er værktøjer til analyse af prøveoplægget. Undertiden må man definere disse begreber og i andre tilfælde må man komme med eksempler. Her er omfanget af ordforrådet vigtigt.

Det er vigtigt for elevernes fremlæggelse, at de behersker sætningsopbygning, så deres holdninger kommer klart frem under fremlæggelsen, at de kan fremføre sammenhængende argumentation og komme frem til deres konklusion.

Disposition

En god disposition til fremlæggelsen viser de emner eleven vil komme ind på i den rækkefølge eleven vil fremlægge. Fremlæggelsen er sammenhængende, når der er en rød tråd fra start til slut. I modsætning til den gode fremlæggelse, fremlægger eleven emnerne tilfældigt og springende og uden en forberedt disposition.

En sammenhængende disposition over oplæggets indhold viser en elev med gode faglige færdigheder.

Evne til en samtale

Prøven er en samtale. Elevens evne til at lytte under fremlæggelsen og tilpasse sin fremlæggelse efter, hvad læreren fremfører, er centralt. Eleven skal kunne reagere efter, hvad lærer og censor har af synspunkter, så han kan definere sine synspunkter yderligere, forklare dem og argumentere for dem.

Dersom samtalen skal forløbe sammenhængende, må lærer og censor være opmærksom på, hvordan de spørger. Ved åbne spørgsmål får eleven mulighed til at komme med flere input; læreren giver dermed eleven også mulighed til at vise sine færdigheder mere klart.

Bilag 1: Vurderingsskema til skriftlig fremstilling

	Meget sikker	Sikker	Tilstrækkelig	Utilstrækkelig
Kommunikation				
Eleven besvarer opgaven ved at tilpasse sine fantasier, følelser, tanker, erfaringer og viden til emnet.				
Fremstillingsform og genre passer til opgaven				
Opgaven er besvaret				
Besvarelsen er sammenhængende				
Besvarelsen har en disposition				
Personlig stillingtagen, vurdering og refleksion, der passer til emnet				
Sprog				
Sproget er tilpasset til emnet				
Sproget er tilpasset til modtageren				
Sproget er tydeligt, klart og varieret				
Brugen af tegnsætning				
Retstavning				

Andre bemærkninger:

Bilag 2: Vurderingsskema til mundtlig prøve

	Meget sikker	Sikker	tilstrækkelig	utilstrækkelig
Kommunikation				
Indsigt i prøveoplæggets indhold				
Analyse og fortolkning				
genrebevidsthed				
perspektivering				
vurdering				
Fremlæggelsen er disponeret				
Sprog				
Sproget er klart, tydelig og varieret				
Sproget er tilpasset til emnet				
Evnen til samtale				

Andre bemærkninger:

Bilag 3: Vejledende karakterbeskrivelse i skriftlig fremstilling

- i folkeskolens afsluttende evaluering i grønlandsk.

karakter	Betegnelse	Beskrivelse
A	Meget sikker	Besvarelsen er klar, dækkende og yderst velskrevet i forhold til opgavekrav. Fremstillingsformen og genrekarakteristika er tilpasset tekstens hensigt, målgruppe og situation i hele besvarelsen. Sproget er sikkert og varieret og med brug af velvalgte udtryk, brugen af ord understøtter tekstens hensigt. Teksten har sikker sætningsstruktur. Indholdet er fyldigt og sammenhængende. Disponeringen er særdeles hensigtsmæssig i forhold til både indhold og genre. Retskrivning og tegnsætning er meget sikker.
B		
C	Sikker	Besvarelsen som helhed er forståelig og dækkende i forhold til opgavekrav. Fremstillingsformen og genrekarakteristika er stort set tilpasset til tekstens hensigt, målgruppe og situation. Sproget er forståeligt og overvejende klart og viser overvejende rigtig brug af udtryk, brugen af ord understøtter overvejende tekstens hensigt. Indholdet er forholdsvis fyldigt og sammenhængende. Besvarelsen er hensigtsmæssig disponeret. Retskrivning, tegnsætning og sætningsstruktur er rimelig sikker.
D		
E	Tilstrækkelig	Besvarelsen er forståelig og netop acceptabel i forhold til opgavekrav. Fremstillingsformen og genrekarakteristika er få steder tilpasset tekstens hensigt, målgruppe og situation. Sproget er de fleste steder forståeligt, brug af udtryk understøtter tekstens hensigt enkelte steder. Indholdet er tilstrækkelig, men ikke fyldigt. Disponeringen er uklar og tilfældig. Retskrivning og tegnsætning er visse steder usikker.
Fx		
F		

Bilag 4: Vejledende karakterbeskrivelse i mundtlig prøve

- I folkeskolens afgangsprøve

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse
A	Meget sikker	<p>Forståelsen af hovedindholdet i prøveoplægget er sikker og overbevisende.</p> <p>Fortolkningen er særdeles velbegrunderet ud fra præcise og analytiske iagttagelser af prøveoplægget.</p> <p>Brugen af grønlandskfaglige tilgange er sikker og viser overblik.</p> <p>Perspektiveringen er velargumenteret, og eleven viser indsigt i mange grønlandskfaglige områder.</p> <p>Vurderingen af det indholdsmæssige i oplægget er yderst velbegrunderet.</p> <p>Fremstillingen er veldisponeret.</p> <p>Formuleringen er klar og tydelig.</p> <p>Sproget er flydende, nuanceret og klart.</p> <p>Samtalen om det faglige stof bærer præg af opmærksomhed og velbegrunderede svar.</p>
B		
C	Sikker	<p>Forståelsen af hovedindholdet i prøveoplægget er klar.</p> <p>Fortolkningen begrundes forholdsvis sikkert med analytiske iagttagelser af prøveoplægget.</p> <p>Brugen af grønlandskfaglige tilgange er forholdsvis sikker.</p> <p>Perspektiveringen er rimelig velbegrunderet og eleven viser delvis indsigt i grønlandskfaglige områder.</p> <p>Vurderingen af det indholdsmæssige er delvis velbegrunderet.</p> <p>Fremstillingen er hensigtsmæssig disponeret.</p> <p>Formuleringen er rimelig klar og tydelig.</p> <p>Sproget er forståeligt og rimeligt klart.</p> <p>Samtalen om det faglige stof afspejler delvis opmærksomhed og rimelig begrundede svar.</p>
D		
E	Tilstrækkelig	<p>Forståelsen af hovedindholdet i prøveoplægget og dets væsentlige elementer er netop acceptabel.</p> <p>Fortolkning og analyse af prøveoplægget er usikker og netop acceptabel.</p> <p>Brugen af grønlandskfaglige tilgange er usikker og tilfældig.</p> <p>Perspektiveringen er mangelfuld og savner overblik og indsigt i det grønlandskfaglige område.</p> <p>Vurdering af det indholdsmæssige er kort og uden begrundelse.</p> <p>Fremstillingen er uklar og utydelig.</p> <p>Sproget er til en vis grad forståeligt og klart.</p> <p>Samtalen foregår mest ved, at eleven svarer kort på stillede spørgsmål.</p>
Fx		
F		